

תולדות מתן חיסונים בישראל

מועד הכנסת החיסון לשגרת החיסונים	חיסון	עיתי ותכנית מתן החיסון
לפני 1948 (1918)	אבעבועות שחורות (Smallpox)	בגיל הינקות דחף בגיל 6-8 שנים. הפסקה במתן החיסון. מבצע חיסון למגיבים ראשונים. :1951-1979 :8.1980 :2002-2003
1952	אסכרה/ קרמת (Diphtheria)	חיסון ראשוני בשנת החיים הראשונה, כחלק מהתרכיב הכפול אסכרה-פלצת (DT); מ-1955: מ-1957: כחלק מהתרכיב המשולב (combined vaccine) אסכרה-פלצת-שעלת (DTP).
1955	פלצת/ צפדת (Tetanus) אסכרה-פלצת (Diphtheria-Tetanus)	חיסון ראשוני בשנת החיים הראשונה, כחלק מהתרכיב DT; מ-1957: כחלק מהתרכיב DTP. מ-1955: דחף בתרכיב כפול אסכרה-פלצת בגיל בית-הספר. מ-1958-4.1976: דחף DT (עם D - 20Lf) בכיתה א'; מ-1961-1976: דחף TT בכיתה ח'; מ-1976-8.1979: דחף DT (עם D - 20Lf) בכיתה ג'; מ-1979-8.1999: דחף Td (עם 2Lf - d) בכיתה ג'; מ-1999-8.2005: 2 מנות דחף Td (עם 2Lf - d): כיתה ב' וכיתה ח'; מ-2005-9: 2 מנות דחף Td למבוגר בגיל בית הספר; - כיתה ב' כחלק מהתרכיב המשולב עם תרכיב שעלת אסלולרי ותרכיב מומת נגד שיתוק ילדים-IPV; - כיתה ח' כתרכיב נגד אסכרה ופלצת למבוגר. מ-2008-9: תרכיב נגד אסכרה ופלצת בכיתה ח' הוחלף לתרכיב נגד אסכרה- פלצת-שעלת אסלולרי למבוגר.
1957	שעלת (Pertussis)	כתרכיב משולב נגד אסכרה-פלצת-שעלת (DTP): החל מגיל חודשיים 3 מנות במרווח של 6-8 שבועות, ודחף – 6 חודשים אחרי המנה השלישית. מ-1993-3.1998: DTP ניתן בזריקה אחת עם תרכיב IPV, כתרכיב משולב. מ-1998-4.2002: DTP ניתן כחלק מהתרכיב המשולב DTP-Hib. מ-2002-12.2004: הכנסת תרכיב אסלולרי נגד שעלת לשגרת החיסונים בגיל הילדות. החיסון נגד שעלת ניתן כחלק מהתרכיב המשולב: DTaP-IPV+Hib (מנה ראשונה, שנייה ורביעית בסידרה של 4 מנות) וכחלק מהתרכיב DTaP-Hib (מנה שלישית). מ-2005-1: החיסון נגד שעלת ניתן כחלק מהתרכיב DTaP-IPV+Hib בכל המועדים של סדרה הכוללת 4 מנות. מ-2005-9: מנה חמישית של חיסון נגד שעלת (מנת דחף) בכיתה ב' בתרכיב משולב יחד עם תרכיב נגד אסכרה ופלצת למבוגר ותרכיב מומת נגד שיתוק ילדים-IPV. מ-2008-9: מנת דחף של חיסון נגד שעלת בכיתה ח' בתרכיב משולב יחד עם תרכיב נגד אסכרה ופלצת למבוגר ניתנת לילדים שלא קיבלו חיסון נגד שעלת, אסכרה ופלצת מגיל 7 שנים ואילך. מ-2011-9: מנת דחף של חיסון נגד שעלת בכיתה ח' בתרכיב משולב יחד עם תרכיב נגד אסכרה ופלצת למבוגר ניתנת גם לילדים שקיבלו חיסון נגד שעלת, אסכרה ופלצת בכיתה ב'. החיסון בכיתה ח' לא ניתן לילדים שלא חוסנו בכיתה ב', אך השלימו את המנה מכיתה ד' ואילך.
1955	שחפת (Tuberculosis)	ילודים: תלמידים: מ-1961-1987: בכיתה ז', לאחר ביצוע תבחין טוברקולין (Mantoux); חיסון BCG בהתאם לתוצאות של תבחין טוברקולין. מ-1988-1995: תבחין טוברקולין לכל תלמידי כיתות ז'; חיסון BCG ניתן לקבוצות נבחרות בסיכון גבוה בהתאם לתוצאות של תבחין טוברקולין. מ-1996-8.2003: תבחין טוברקולין לכל תלמידי כיתות ז'. מ-2003-9: תבחין טוברקולין בכיתות ז' לקבוצות נבחרות בסיכון גבוה.

עיתוי ותכנית מתן החיסון	חיסון	מועד הכנסת החיסון לשגרת החיסונים
<p>1957-1960: 2 מנות בשנה הראשונה של החיים, ודחף - 6 חודשים לאחר המנה השניה, בתרכיב מומת IPV (בזריקה).</p> <p>1961-1988: החל מגיל חודשיים, 3 מנות במרווח של 6-8 שבועות, ודחף - 6 חודשים אחרי המנה השלישית בתרכיב חי-מוחלש TOPV (דרך הפה).</p> <p>1979-1990: מבצע בחיסון נגד שיתוק ילדים מונוולנטי זן 1 דרך הפה, באביב, באזורים מסוימים בישראל בסיכון להופעת זיהום פוליו (בגילאי 0,1,2 שנים).</p> <p>1988: מבצע בחיסון נגד שיתוק ילדים ע"י תרכיב OPV לכל תושבי מדינת ישראל עד גיל 39 שנים(כולל).</p> <p>1990-12.2004: תוכנית משולבת (IPV+OPV) בסידרה של 4 מועדים, החל מגיל חודשיים, 3 מועדים במרווח של 6-8 שבועות (מועד ראשון-IPV; מועד שני-IPV-OPV; מועד שלישי-OPV); מנת דחף - 6 חודשים לאחר המועד השלישי, בתרכיבים OPV-IPV.</p> <p>1993-3.1998: שני התרכיבים IPV ו-DTP ניתנו בזריקה אחת כתרכיב משולב (IPV+DTP).</p> <p>1990-8.2005: דחף OPV בכיתה א'.</p> <p>1999-10.2004: דחף OPV בכיתה ח'.</p> <p>מ-2005: בשנת החיים הראשונה החיסון ניתן כחלק מהתרכיב המשולב DTaP-IPV+Hib, 3 מנות במרווח של 6-8 שבועות ומנת דחף - 6 חודשים לאחר המנה השלישית.</p> <p>מ-2005: מנת דחף בכיתה ב' של בית הספר ע"י תרכיב IPV ניתנת כחלק מהתרכיב המשולב יחד עם תרכיב נגד אסכרה ופלצת למבוגר ושעלת אסלולרי.</p> <p>מ-2013: מבצע "2 טיפות": חיסון נגד פוליו בתרכיב חי-מוחלש ביוולנטי (bOPV) לילידי 01.01.2004 ואילך שלא קיבלו בעבר חיסון נגד פוליו בתרכיב OPV.</p> <p>מ-2014: מתן חיסון נגד פוליו בתרכיב bOPV לילידי 1.7.2013 ואילך בגיל 6 חודשים ו-18 חודשים, במסגרת שגרת החיסונים. השלמת חיסון נגד פוליו בתרכיב bOPV לילידי 1.7.2013 ואילך שקיבלו בעבר פחות מ-2 מנות חיסון נגד פוליו בתרכיב חי-מוחלש.</p> <p>מ-1.10.24 החיסון ניתן במנה אחת בגיל 6 חודשים</p> <p>מ-1.3.25 הפסקת מתן חיסון bOPV.</p>	<p>שיתוק ילדים (Poliomyelitis)</p>	<p>1957</p>
<p>תרכיב חי-מוחלש (Schwarz strain או Enders' Edmonston)</p> <p>1967-1970: גיל 9 חודשים.</p> <p>1971-1979: גיל 12 חודשים.</p> <p>1980-1988: גיל 15 חודשים.</p> <p>1990-8.1994: מנה שניה בכיתה א'.</p> <p>1991-1995: מנה שניה של תרכיב נגד חצבת גם לכיתות וז-ח' (catch up).</p> <p>גיל 15 חודשים.</p> <p>החיסון השיגרתי הופסק ב-6.1985, ועד סוף 1988 ניתן חיסון נגד חצבת בלבד.</p>	<p>חצבת (Measles)</p>	<p>1967</p>
<p>תלמידים:</p> <p>חיסון בנות בלבד, כיתה ו'.</p> <p>1995-1999: חיסון בנות וגם בנים בכיתות ו'.</p> <p>1996/97: מבצע בחיסון נגד אדמת בכיתות ד-ה'.</p> <p>נשים בגיל הפוריות:</p> <p>1980-3.1995: חיסון נשים בגיל הפוריות (45-18 שנים) עם כייל נוגדני אדמת שלילי.</p> <p>מ-4.1995: חיסון נשים בגיל הפוריות ללא תיעוד על קבלת שתי מנות תרכיב או ללא תיעוד על "כייל מחסן" נגד אדמת.</p>	<p>חצבת-חזרת (Measles-Mumps)</p> <p>אדמת (Rubella)</p>	<p>1984</p> <p>1.1.1973</p>

עיתי ותכנית מתן החיסון	חיסון	מועד הכנסת החיסון לשיגרת החיסונים
<p>תרכיב חי-מוחלש, מרכיב החצבת מזן Enders' Edmonston. גיל 15 חודשים; מ-1994.3-1988: גיל 12 חודשים. מ-1994.4:</p> <p>גיל 12 חודשים; מנה ראשונה; מנה שנייה. מ-2008.9: חיסון נגד חצבת, חזרת, אדמת ניתן יחד עם חיסון נגד אבעבועות רוח ע"י תרכיב משולב MMRV.</p>	<p>חצבת-חזרת-אדמת (MMR)</p> <p>חיסון MMR לפי השיטה של "2 מנות"</p>	<p>סוף 1988</p> <p>9.1994</p>
<p>בשנת החיים הראשונה, סידרה של 3 מנות (אחרי הלידה, גיל 1 חודש וגיל 6 חודשים) בתרכיב recombinant HBV. 1985-1991: חיסון HBV ניתן לעולי אתיופיה, בגילאי 0,1,2 שנים. עד 1989 - תרכיב ממקור פלסמה, מ-1990 recombinant HBV.</p>	<p>דלקת כבד B (HBV)</p>	<p>1992</p>
<p>החל מגיל חודשיים, בתרכיב HbCV (conjugate). תרכיב PRP-OMP (פוליסכרידים קפסולריים מצומדים לחלבון מעטפת של מנינגוקוק). סידרה של 3 מנות (2 מנות במרווח חודשיים, ודחף - החל מגיל 12 חודשים). מ-1997.7: תרכיב PRP-T (פוליסכרידים קפסולריים מצומדים לחלבון של טטנוס טוקסואיד). סידרה של 4 מנות (3 מנות במרווח חודשיים ודחף - החל מגיל 12 חודשים). מ-1998.4-2002.4: תרכיב משולב DTP-Hib (תרכיב PRP-T/DTP) בסידרה של 4 מנות. מ-2002.5-2004.12: כחלק מהתרכיב המשולב DTaP-IPV+Hib (מנה ראשונה, שנייה ורביעית בסידרה של 4 מנות) וכחלק מהתרכיב DTaP-Hib (מנה שלישית). מ-2005.1: כחלק מהתרכיב DTaP-IPV+Hib בכל מועד של סדרה הכוללת 4 מנות (3 מנות ברווח של 6-8 שבועות ומנת דחף - 6 חודשים לאחר המנה השלישית, החל מגיל 12 חודשים).</p>	<p>המופילוס אינפלואנצה b (Hib)</p>	<p>1994</p>
<p>2 מנות: מנה ראשונה בגיל 18 חודשים, מנה שנייה בגיל 24-30 חודשים.</p>	<p>דלקת כבד A (HAV)</p>	<p>1.7.1999</p>
<p>החל מילידי 1.1.2007: חיסון נגד אבעבועות רוח ניתן יחד עם חיסון נגד חצבת, חזרת, אדמת ע"י תרכיב משולב MMRV בשתי מנות: מנה ראשונה לבני 12 חודשים, מנה שנייה בכיתה א' / גיל 6-7 שנים.</p> <p>ילידי 1.1.2002 - 31.12.2006: 2 מנות ברווח של 6 שבועות; מנה ראשונה של חיסון נגד אבעבועות רוח ניתנת יחד עם מנה שנייה של חיסון נגד חצבת, חזרת, אדמת עם הגיעם לכיתה א'.</p>	<p>אבעבועות רוח (VAR)</p>	<p>1.9.2008</p>

עיתוי ותכנית מתן החיסון	חיסון	מועד הכנסת החיסון לשיגרת החיסונים
<p>החל מילדי 1.5.09: החיסון ניתן בתרכיב מצומד (conjugate) נגד 7 זנים של פנוימוקוק (PCV7). הסדרה כוללת 3 מנות: מנה ראשונה בגיל 2 חודשים, מנה שנייה בגיל 4 חודשים ומנה שלישית (דחף) בגיל 12 חודשים. השלמת החיסון: - לילדים בריאים עד גיל שנתיים, החל מילדי 1.1.09. - לילדים שמשתייכים לקבוצות סיכון עד גיל 59 חודשים (5 שנים). ילידי 31.12.08 - 1.1.08: תוכנית מיוחדת להרחבת אוכלוסיית הילדים המחוסנת ב-2 מנות בשנת החיים השניה. מ-11.2010: - התרכיב PCV7 הוחלף בתרכיב PCV13. - השלמת החיסון בתרכיב PCV13 לילדים המשתייכים לקבוצות סיכון עד גיל 71 חודשים (6 שנים). לילדים המשתייכים לקבוצות סיכון שסיימו את הסידרה ב-PCV7, מומלץ על מנה אחת של PCV13. מ-1.2011 החיסון יושלם לילדים בריאים עד גיל 59 חודשים (5 שנים).</p>	<p>פנוימוקוק (PCV)</p>	<p>1.7.2009</p>
<p>מ-12.2010 התרכיב נגד זיהום הנגרם ע"י נגיף רוטה נכלל לשיגרת החיסונים בגיל הילדות. החיסון ניתן בגיל 6,4,2 חודשים.</p>	<p>רוטה (Rota)</p>	<p>12.2010</p>
<p>החיסון ניתן לבנות בכיתה ח' בגילאי 14 - 13 שנים בשלוש מנות של תרכיב Cervarix עם שני זנים. החל משנה"ל תשפ"ה (9/2015) נעשה שימוש בשלוש מנות של התרכיב Gardasil עם ארבעה זנים לבנות בגילאי 14-13 שנים. החל משנה"ל תשע"ו (2015-2016) החיסון ניתן לבנים ולבנות בגילאי 14-13 שנים בשתי מנות של התרכיב Gardasil. כמו כן, החיסון מומלץ לכל הבנות והנשים בגילאי 26 - 14 שנים. החל משנה"ל תש"פ (9/2019) נעשה שימוש בשתי מנות של תרכיב Gardasil המכיל 9 זנים.</p>	<p>חיסון נגד HPV</p>	<p>1.9.2013</p>
<p>ב-1.9.2016 החיסון נגד שפעת נכנס לשיגרת החיסונים בבתי הספר. בשנת הלימודים תשע"ז (2017-2018) ניתנה מנה אחת של החיסון המומת לתלמידי כיתות ב' (גיל 7-8 שנים). בשנת הלימודים תשע"ח (2018-2019) נספו חיסוני שפעת גם לתלמידי כיתות ג' ולתמידי א' עד ו' בחינך המיוחד. בשנת הלימודים תשע"ט (2019-2020) נסופו חיסוני שפעת גם לכיתות ד'. בין שנת הלימודים תשפ"א (2020-2021) לבין שנת הלימודים תשפ"ד (2023-2024) ניתנו חיסונים חיים מוחלשים במקום חיסונים מומתים. בשנת הלימודים תשפ"ה (2024-2025) ניתן חיסון מומת.</p>	<p>חיסון נגד שפעת</p>	<p>1.9.2016</p>
<p>החיסון נכנס לשיגרה לילדי 19.2.2025 והלאה לכל היילודים, עם השחרור מבית החולים (לילדי סתי-חורף) או לתינוקות בביקור הראשון בטיפת החלב בעונת ה-RSV הראשונה לחיי התינוקות. בנוסף, ניתנה מנה שניה של החיסון לפעוטות בסיכון בעונת ה-RSV השנייה לחייהם.</p>	<p>חיסון סביל נגד RSV (Nirsevimab)</p>	<p>1.9.2025</p>